

Inzicht in en beheersing van boswantsproblematiek in de biologische perenteelt

Sinds enkele jaren vormen boswantsen een ernstig probleem in de Belgische biologische fruitteelt. Deze grote wantsen steken in peren om zich te voeden, hetgeen leidt tot misvormde vruchten. Op een aantal biologische perenpercelen trad afgelopen jaren meer dan 50% productieuitval op door boswantsenaantasting. Meerdere telers gaven aan dat ze de biologische perenteelt zullen moeten staken indien ze dit probleem op korte termijn niet voldoende beheersen. Behalve dat voor de betreffende bedrijven het rooien van perenpercelen een groot kapitaal verlies betekent, zou dit de marktpositie en de kansen van de Belgische biologische fruitteelt als geheel sterk schaden.

Welke wantsen zijn nu precies die schadelijke ‘boswantsen’?

Om doeltreffende bestrijdingsmaatregelen te kunnen uitwerken, dienden we in de eerst plaats meer te weten te komen over deze insecten. De boswantsen zijn een verzameling van boom-, schild- en stinkwantsen met diverse soorten (*Pentatoma*, *Palomena*, *Carpocoris*, *Acanthosoma*, *Coreus*, *Gonocerus* sp, etc.). Bij het begin van dit project was het onduidelijk in welke mate de verschillende soorten voorkomen en welke specifieke soorten hoofdverantwoordelijk zijn voor de schade. Bijgevolg was ook weinig tot niets geweten van de levenscyclus/populatiodynamica van de schadelijke soorten in de biologisch beheerde boomgaarden. Het ontbreken van deze kennis maakte het zoeken naar effectieve beheersmaatregelen en/of de inzet en juiste timing van werkzame biologische bestrijdingsmiddelen tot een zoektocht naar een speld in een hooiberg. Uit de resultaten van het onderzoek kwam naar voren dat de roodpootschildwants *Pentatoma rufipes* de belangrijkste actieve wants is in de biologisch beheerde boomgaarden. Daarnaast bleken ook de grauwe veldwants (*Rhaphigaster nebulosa*) en de groene stinkwants (*Palomena prasina*) actief als schadeverwekker. De zeer invasieve bruingemarmerde stinkwants *Halyomorpha halys* werd tot op heden niet gedetecteerd.

Wat, waar, wanneer en hoe bestrijden?

De levenscyclus van de gevreesde roodpootschildwantsen doorheen het seizoen werd nauwkeurig in kaart gebracht. Uit de populatiedynamica studie bleek dat in tegenstelling tot de andere boswantssoorten de roodpootschildwants overwintert als nimf (N2). In het najaar en vroege voorjaar zijn ze dus als kleine nimf aanwezig (N2-N3), hetgeen perspectieven biedt voor hun bestrijding in deze periodes. Immers, nimfen zijn door de band genomen gevoeliger voor bestrijdingsmiddelen dan grote volwassen wantsen. Op basis van de kennis van de levenscyclus van de roodpootschildwants werden veldproeven aangelegd waarin we het effect van bespuitingen met biologische bestrijdingsmiddelen (natuurlijk pyrethroïde en spinosad) hebben getest. In na-oogstbehandelingen (gericht tegen overwinterende nimfen) werd het beste bestrijdingseffect bekomen met natuurlijk pyrethroïde. Voor behandelingen tijdens het seizoen werden de beste bestrijdingsresultaten bekomen bij bespuitingen zowel voor als na de bloei.

Van kennis tot effectieve bestrijdingsstrategie

In het huidige vervolgproject worden op basis van de verworven kennis en proefervaringen één of meerdere beheersingsstrategieën geselecteerd en uitgewerkt in validatieproeven. Hierbij leggen we de focus op bestrijding met de biologische gewasbeschermingsmiddelen spinosad en pyrethrum in het voor- en najaar en het optimaliseren van de feromoonvallen. Tijdens deze ‘on farm’ proeven, op betrokken biologische praktijkbedrijven, worden zowel de timing (gericht tegen aanwezige *P. rufipes* nimfen) als de weersomstandigheden (op dagen met relatief hoge temperaturen, zowel bij fel als zwak zonlicht) in proef genomen. Het effect van beide parameters op de werking van de middelen zal worden nagegaan door het nemen van klopmonsters van wantsen en het beoordelen van de vruchtschade. Wat monitoring betreft zal de vorm en de kleur van eerder gebruikte feromoonvallen worden aangepast en een ander aggregatieferomoon (geproduceerd door een andere stinkwants) zal worden getest.

Trefwoorden

Boswantsen, stinkwantsen, *Pentatomidae*, fruitteelt, peer, biologische bestrijding

Contactpersonen: Tim Beliën (tim.belien@pcfruit.be)

Gertie Peusens (gertie.peusens@pcfruit.be)

Samenwerking: pcfruit vzw TWO Zoölogie, vakgroep Biologische Fruitteelt

Financiering: CCBT

Plaats: pcfruit vzw. Fruittuinweg 1; B-3800 Sint-Truiden

Meer info: www.pcfruit.be